

MONITOR JAPOŃSKI

STYCZEŃ 2018

„Monitor Japoński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Japonii, ze szczególnym naciskiem na działania tego kraju w regionie Europy Środkowej i w Unii Europejskiej.

Materiał opracował dr Marcin Socha – analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR JAPOŃSKI

STYCZEŃ 2018

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

6 stycznia: Abe dąży do poprawy relacji z ChRL.

W związku z obchodami 40. rocznicy podpisania dwustronnego traktatu o pokoju i przyjaźni pomiędzy Japonią a ChRL, jednym z priorytetów polityki zagranicznej administracji Abe Shinzō ma być poprawa relacji z rządem w Pekinie. Najważniejszym zadaniem w roku 2018 będzie organizacja wizyt premiera Abe w Chinach i sekretarza generalnego Xi Jinpinga w Japonii. Wśród innych priorytetów należy wymienić zwalczanie zagrożenia ze strony Korei Północnej oraz kontynuację dialogu z Rosją w sprawie podpisania traktatu pokojowego.

9 stycznia: Korea Południowa przedstawia nowe stanowisko w sprawie kobiet pocieszycielek.

Po zakończeniu japońsko-koreańskich rozmów minister spraw zagranicznych Kang Kyung-wha ogłosiła, że rząd Korei Południowej nie będzie renegocjował podpisanego z Japonią porozumienia dotyczącego "kobiet pocieszycielek". Ministerstwo zaprezentowało jednocześnie efekty prac rządowej grupy roboczej, która badała okoliczności, w jakich doszło do podpisania umowy w roku 2015. Jej raport stwierdza, że warunki umowy "nie zapewniają adekwatnego zadośćuczynienia dla pozostałych przy życiu ofiar". Prezydent Korei Południowej Moon Jae-in nazwał porozumienie "wadliwym" i zaapelował o wystosowanie przez japoński rząd dodatkowych przeprosin pod adresem ofiar, które czują się pokrzywdzone. Premier Abe Shinzō oraz minister spraw zagranicznych Kōno Tarō stanowczo odrzucili prośbę o podjęcie dodatkowych działań, ponieważ podpisane w 2015. roku porozumienie miało ostatecznie i nieodwracalnie rozwiązać problem w relacjach dwustronnych.

KOLEJNE OZNAKI PO- PRAWY RE- LACJI CHIŃSKO- JAPOŃSKICH

Najważniejsze wydarzenia minionego miesiąca koncentrują się wokół procesu odbudowy zaufania pomiędzy Tokio a Pekinem. Na początku miesiąca można było usłyszeć o determinacji premiera Abe Shinzō do intensyfikacji kontaktów z ChRL. Po wizycie szefa japońskiego MSZ w Pekinie, minister spraw zagranicznych Chin Wang Yi również liczy na ocieplenie, stwierdzając, że wysiłki japońskiego rządu zostały ocenione pozytywnie.

16 stycznia: Rosja ostrzega przed ofensywnym zastosowaniem systemu Egida.

Rosyjski minister spraw zagranicznych Siergiej Ławrow ostrzega przed możliwością ofensywnego zastosowania systemu obrony anty-balistycznej Egida, który Japonia zakupiła od Stanów Zjednoczonych. Zdaniem ministra system wystrzelenia rakiet w bateriach Egida jest technologią podwójnego zastosowania.

17 stycznia: Kōno Tarō nawołuje do przestrzegania porozumienia dotyczącego "kobiet pocieszycielek".

Podczas spotkania z ministrem Kang Kyung-wha w Vancouver szef japońskiego MSZ apelował o przestrzeganie porozumienia, które miało ostatecznie rozwiązać problem w relacjach japońsko-koreańskich. Kōno zabiegał również, o podjęcie działań mających na celu powstrzymanie ruchów społecznych stawiających pomniki "kobiet pocieszycielek" przed konsulatami japońskimi w Busan i innych miastach Korei Południowej. Przyjęcie nowego stanowiska dotyczącego "kobiet pocieszycielek" oraz wypowiedzi premiera Moon Jae-ina wzywające japoński rząd do wycofania dodatkowych przeprosin postawiły pod znakiem zapytania obecność japońskiego premiera na otwarciu zimowych Igrzysk Olimpijskich w Pjongczang.

18 stycznia: Japonia i Australia zacieśniają współpracę wojskową.

Premier Australii Malcolm Turnbull spotkał się w Tokio z premierem Abe Shinzō. Osiągnięto porozumienie dotyczące współpracy mającej na celu zapewnienie swobody żeglugi na obszarze Indo-Pacyfiku opartej na porządku prawnym. W roku 2018 zostaną zorganizowane wspólne manewry oraz konsultacje wojskowe wysokiego szczebla. Premier Abe po raz kolejny uzasadniał rozwój współpracy z Australią koniecznością promowania uniwersalnych wartości. Przywódcy obu państw będą również współpracować w celu uruchomienia Partnerstwa Transpacyficznego bez udziału Stanów Zjednoczonych.

18 stycznia: nie będzie koalicji japońskich partii opozycyjnych.

Plany nawiązania współpracy pomiędzy Partią Demokratyczną a Partią Nadziei w izbie niższej japońskiego parlamentu zostały zarzucone. Kierownictwo Partii Demokratycznej odwołało porozumienie po tym jak nie uzyskało ono poparcia podczas kongresu partyjnego w dniu 17 stycznia. Co ciekawe to właśnie Partia Demokratyczna zaproponowała utworzenie wspólnej platformy partii opozycyjnych. Kierownictwo Konstytucyjnej Partii Demokratycznej (KPD), która również została zaproszona do współpracy odrzuciło propozycję w grudniu.

24 stycznia: TPP ruszy bez udziału Stanów Zjednoczonych.

W marcu w Chile ma zostać podpisana umowa pomiędzy 11 państwami, które zdecydowały się kontynuować współpracę gospodarczą w ramach TPP. Porozumienie będzie sukcesem premiera Abe Shinzō, który zabiegał o uratowanie

umowy po jej odrzuceniu przez administrację Donalda Trumpa. Premier Abe nie porzuca nadziei na przekonanie Stanów Zjednoczonych do powrotu do mechanizmu wolnego handlu.

24 stycznia: premier Abe pojedzie na otwarcie IO w Pjongczang.

Szef japońskiego rządu oświadczył, że ma zamiar wziąć udział w otwarciu Igrzysk Olimpijskich w Korei Południowej 9 lutego 2018 r. Zapowiedź ta wywołała pewne zaskoczenie z uwagi, na kryzys w relacjach z Koreą Południową po wypowiedziach prezydenta Moon Jae-ina dotyczących problemu "kobiet pocieszy-cielek". Premier Abe zapowiedział, że pragnie spotkać się z prezydentem Moonem w celu złagodzenia konfliktu.

25 stycznia: Japonia i Francja planują wspólne manewry wojskowe.

W lutym marynarki obu państw mają przeprowadzić wspólne ćwiczenia na Morzu Południowochińskim, których celem będzie wysłanie sygnału dla Chin, umacniającej swoją pozycję w regionie. W ramach manewrów do okrętów japońskich Sił Samoobrony ma dołączyć francuska jednostka patrolowa Vendemiaire. Władze w Paryżu we współpracy z Japonią mają zamiar bronić swobody żeglugi w regionie Azji i Pacyfiku. Pod zarządem Francji znajdują się takie terytoria jak Nowa Kaledonia i Polinezja Francuska. Podczas spotkania ministrów obrony obu państw zostało podpisane porozumienie mające na celu zacieśnienie współpracy obronnej w celu utrzymania wolności żeglugi na Indo-Pacyfiku. Dalsze plany obejmują podpisanie porozumienia o wspólnym nabywaniu i serwisowaniu zaopatrzenia i amunicji (Acquisition and Cross-Servicing Agreement) oraz badania nad technologią wykrywania min.

26 stycznia: pierwszy myśliwiec F-35 przyleciał do Japonii.

W styczniu do bazy wojskowej Misawa przyleciał pierwszy z zakupionych od Stanów Zjednoczonych myśliwców F-35 wyposażonych w technologię "stealth". Następne 9 myśliwców ma przylecieć do bazy w kwietniu 2018 r. Japońskie ministerstwo obrony planuje zaopatrzenie systemu obrony wybrzeża w 42 maszyny F35. Myśliwce mają zostać wyposażone w pociski o zasięgu 500km, co pozwoliłoby Japonii na przeprowadzenie ataku prewencyjnego na bazy wroga.

27 stycznia: minister Matsumoto ustępuje ze stanowiska.

Matsumoto Fumiaki, minister przy Biurze Gabinetu premiera, pożegnał się ze stanowiskiem po tym jak w lekceważący sposób wypowiedział się na temat serii wypadków śmigłowców należących do Armii Stanów Zjednoczonych w prefekturze Okinawa. Kiedy Shii Kazuo, przewodniczący Komunistycznej Partii Japonii, poruszył problem coraz większej liczby awaryjnych lądowań podczas plenarnej sesji izby niższej parlamentu, Matsumoto lekceważąco odrzucił jego obawy i zadał pytanie o to, ile osób zginęło w wyniku tych wydarzeń. Po tej niefortunnej wypowiedzi minister złożył rezygnację na ręce premiera, który musiał wystosować

oficjalne przeprosiny pod adresem mieszkańców Okinawy. Od kilku miesięcy japońskie media na bieżąco informują o coraz większej liczbie wypadków, awaryjnych lądowań oraz spadających częściach śmigłowców Armii Stanów Zjednoczonych. Zagrożenie stało się kolejną przyczyną wzburzenia społeczności lokalnej zamieszkującej tereny w pobliżu bazy wojskowej Futenma.

28-29 stycznia: minister spraw zagranicznych Japonii z wizytą w Chinach.

Podczas oficjalnej wizyty w Pekinie minister spraw zagranicznych Kōno Tarō oświadczył, że Japonia i Chiny ponoszą wspólną odpowiedzialność za utrzymanie stabilności i dobrobytu w Azji. Władze w Tokio liczą na wsparcie ChRL w walce o powstrzymanie zagrożenia ze strony Korei Północnej. Zdaniem Hua Chunying, rzeczniczki prasowej chińskiego MSZ, minister Kōno wyraził poparcie dla pomysłu przystąpienia Japonii do inicjatywy OBOR. Wang Yi, chiński minister spraw zagranicznych oświadczył, że ma nadzieję na unormowanie relacji z Japonią. Jego zdaniem wizyta Kōno potwierdziła poważne zamiary administracji premiera Abe Shinzō zmierzające do poprawy stosunków dwustronnych. Szef chińskiego MSZ wspominał również o największych przeszkodach w procesie odbudowania relacji i zaznaczył, że o jego sukcesie zadecydują realne działania, a nie tylko deklaracje. Kōno Tarō spotkał się również z członkiem Rady Państwa Yangiem Jiechi oraz premierem Li Keqiangiem, który został zaproszony do złożenia wizyty w Japonii. Spotkanie wysokiego szczebla w Pekinie miało na celu przygotowanie gruntu przed zbliżającym się szczytem trójstronnym w Tokio.

31 stycznia: napięta dyskusja nad projektem rewizji japońskiej konstytucji.

Jednym z najbardziej kontrowersyjnych elementów projektu rewizji japońskiej konstytucji jest próba wyjaśnienia legalnego statusu Japońskich Sił Samoobrony. W odpowiedzi na coraz głośniejszą krytykę ze strony partii opozycyjnych pod adresem projektu rewizji konstytucji, premier Abe zapewnił, że proponowane zmiany w artykule dziewiątym nie mają na celu przyzwolenia na swobodne wykorzystanie JSS poza granicami państwa. Projekt rewizji jest krytykowany nie tylko przez opozycję, ale również przez Ishibę Shigeru, jednego z najpoważniejszych konkurentów premiera Abe na stanowisko przywódcy w PLD. Propozycja Ishiby idzie znacznie dalej i zakłada przyznanie JSS statusu regularnego wojska.

II. JAPONIA I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

13 stycznia: Japonia będzie współpracować z NATO w zakresie cyberbezpieczeństwa.

Pierwszym punktem na trasie pięciodniowej wizyty Abe Shinzō w Europie był Tallin. Premier spotkał się z prezydent Estonii Kersti Kaljulaid a następnie rozmawiał z premierem Jürim Ratasem i przedstawicielami japońskiego biznesu. Rozmowy dotyczyły głównie współpracy w ramach umowy handlowej pomiędzy UE a Japo-

nią oraz koordynacji stanowisk w sprawie Korei Północnej. Japonia będzie współpracować z Estonią w zakresie cyberbezpieczeństwa przed organizacją IO w Tokio 2020. W roku 2018 i 2019 ma ruszyć regularny dialog wysokiego szczebla pomiędzy Japonią a krajami bałtyckimi. Najważniejszym efektem wizyty jest decyzja o przyjęciu Japonii do Kompleksowego Centrum Doskonałości Obrony Cybernetyki NATO (NATO Cooperative Cyber Defense Center of Excellence) z siedzibą w Tallinie. Japonia uzyska status partnera zewnętrznego organizacji. Centrum to międzynarodowa jednostka treningowa i badawcza z zakresu cyberbezpieczeństwa akredytowana przez NATO, w której skład wchodzi 20 państw w tym Polska, Słowacja, Czechy i Węgry.

13 stycznia: premier Abe Shinzō odwiedza Łotwę.

Po zakończeniu wizyty w Estonii szef japońskiego rządu spotkał się z premierem Marisem Kučinskisem. Głównym tematem rozmów w Rydze było zagrożenie ze strony Korei Północnej oraz kwestia implementacji umowy handlowej pomiędzy Japonią a Unią Europejską. Japonia i Łotwa będą rozwijać współpracę w obszarze obrony. W przyszłym miesiącu łotweski minister obrony Raimonds Bergmanis pojedzie do Japonii.

14 stycznia: premier Abe Shinzō na Litwie.

Podczas spotkania japońskiego przywódcy z prezydent Dalią Grybauskaitė rozmawiano o bezpieczeństwie globalnym i problemie Korei Północnej oraz perspektywie uruchomienia współpracy z krajami bałtyckimi w formacie 3+1. W sferze wymiany handlowej, przywódcy obu państw liczą na zwiększenie wymiany w sektorach nowoczesnych technologii i medycyny. Wizyta na Litwie przyciągnęła znacznie większą uwagę mediów niż wizyty w pozostałych państwach bałtyckich z uwagi na bogate więzi historyczne. Premier Abe wraz z żoną Akie odwiedzili muzeum poświęcone vice-konculowi Sugiharze Chiune w mieście Kaunas, który podczas II Wojny Światowej ratował Żydów wystawiając tysiące wiz tranzytowych umożliwiającym im ucieczkę przed prześladowaniami.

15 stycznia: premier Abe Shinzō z wizytą w Bułgarii i Serbii.

Spotkania na Bałkanach japoński premier rozpoczął od wizyty w Sofii. Głównym tematem rozmów z Bułgarskimi przywódcami była współpraca gospodarcza w ramach podpisanego partnerstwa gospodarczego z UE. Bułgaria sprawuje obecnie prezydencję w Radzie Europejskiej. Największe znaczenie gospodarcze i strategiczne miała jednak wizyta w Belgradzie. Japoński premier spotkał się z prezydentem Aleksandarem Vučićem, gdzie zapewniał o chęci wzmocnienia relacji dwustronnych. Abe nazwał Serbię kluczowym państwem dla stabilności regionu. Przywódcy obu państw podpisali porozumienie dotyczące budowy jednostki odsiarczającej w ramach realizacji projektu elektrowni Tesla. Prezydent Vučić zapewnił o poparciu jego rządu dla działań Japonii na forum ONZ mających na celu powstrzymać zagrożenie ze strony Korei Północnej.

16 stycznia: Rok Czeskiego Biznesu w Japonii.

W związku z rosnącą działalnością handlową i inwestycyjną czeskich przedsiębiorców na terenie Japonii, Ambasada Republiki Czeskiej w Tokio ogłosiła rok 2018. "Rokiem Czeskiego Biznesu w Japonii". Ambasada we współpracy z partnerami będzie organizować szereg wydarzeń promujących czeskie firmy i instytucje takie jak seminaria handlowe, misje gospodarcze, prezentacje przedsiębiorstw oraz udział w targach międzynarodowych. Więcej informacji można znaleźć na [stronie internetowej wydarzenia](#).

17 stycznia: kryzys polityczny krzyżuje plany japońskiego premiera podczas historycznej wizyty w Rumunii.

Premier Abe Shinzō miał rozmawiać w Bukareszcie z premierem Mihai Tudose na temat inwestycji i problemu Korei Północnej. Nieoczekiwanie tuż przed tym jak szef japońskiego rządu wyładował w Rumunii, urzędujący premier tego kraju ustąpił ze stanowiska w wyniku utraty poparcia politycznego. Prezydent Klaus Iohannis mianował ministra obrony Mihaia Fifora tymczasowym premierem. Spotkania Abe Shinzō z premierem Rumunii zostały odwołane, lecz japońskiemu przywódcy udało się spotkać z prezydentem. Podczas rozmowy premier Abe proponował nawiązanie ściślejszej współpracy opartej na "wspólnych wartościach". Rozmowy dotyczyły również inwestycji w budowę linii metra łączącej stolicę z lotniskiem im. Henriego Coandy, która ma być w jednej trzeciej sfinansowana przez Japonię. Była to pierwsza w historii wizyta japońskiego premiera w Rumunii.

17 stycznia: Czwarty Międzyrządowy Panel Konsultacyjny w dziedzinie Nauki i Technologii Czech i Japonii.

Po raz czwarty doszło do spotkania przedstawicieli Japonii i Czech mającego na celu rozwój współpracy technologicznej i naukowej. Ze strony japońskiej spotkaniu przewodniczył Nakane Takeshi, ambasador współpracy ds. nauki i technologii w japońskim MSZ. Na czele delegacji czeskiej znalazła się Jana Bystřická, pełniąca obowiązki dyrektora Departamentu Programów Strategicznych w Ministerstwie Edukacji. Rozwój współpracy naukowej i technologicznej jest priorytetem w relacjach czesko-japońskich.

19 stycznia: zbliża się setna rocznica nawiązania stosunków dyplomatycznych pomiędzy Polską a Japonią.

Rok 2018 będzie obfitował w wydarzenia dyplomatyczne w związku z nadchodzącą w przyszłym roku setną rocznicą nawiązania stosunków dyplomatycznych pomiędzy Polską a Japonią. 10-go stycznia Ambasador RP w Japonii Jacek Izydorczyk przyjął delegację z miasta Tsuruga, na czele z burmistrzem Takanobu Fuchikami, która w lutym planuje odwiedzić Polskę i Litwę. Do portu w mieście Tsuruga przyływały z Władywostoku w latach 1920-1922 sieroty po polskich zesłańcach na Syberię nazywane „dziećmi syberyjskimi”. Dzięki działalności Pol-

skiego Komitetu Ratunkowego Dzieci Dalekiego Wschodu oraz wsparciu udzielonemu przez Japoński Czerwony Krzyż, Ministerstwo Spraw Zagranicznych Japonii, a także cesarzową Japonii i Polonię amerykańską, w latach 1919–1922, wywieziono z ogarniętej wojną domową i rewolucją Rosji, blisko tysiąc polskich dzieci. 18-go stycznia Ambasador RP odwiedził Ośrodek Pomocy Społecznej Fukudenkai, w którym "Dzieci Syberyjskie" znalazły schronienie.

23 stycznia: japoński producent akumulatorów rozpocznie produkcję na Węgrzech.

Firma GS Yuasa przedstawiła plany otwarcia linii produkcyjnej w Europie. W węgierskim mieście Miskolc powstanie fabryka akumulatorów litowo-jonowych wykorzystywanych w przemyśle motoryzacyjnym. Przewidywana wartość inwestycji to 3,5 miliona Euro. Fabryka ma produkować 500 000 akumulatorów o pojemności 50 Ah rocznie. Inwestycja ma zostać w całości sfinansowana ze środków GS Yuasa. Inwestor jest największym w Japonii producentem akumulatorów powstałym w 2004 roku w wyniku fuzji czołowych firm.

24 stycznia: Polska coraz bardziej popularna wśród turystów z Japonii i Chin.

W rankingu najpiękniejszych i wartych odwiedzenia miejsc w Europie opracowanym przez Japońskie Stowarzyszenie Biur Podróży znalazła się polska wieś Zalipie w województwie Małopolskim. W dziesiątce najbardziej popularnych celów podróży chińskich turystów w roku 2017. znalazła się Polska. Lista rankingowa jest ustalana w oparciu o oceny i opinie największych chińskich agencji turystycznych. Ranking nie bierze pod uwagę liczby wysłanych turystów, lecz zainteresowanie klientów danym krajem i wzrost sprzedaży podróży do tego miejsca.

25 stycznia: wiceminister Jan Dziędziczak z wizytą w Japonii.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych RP Jan Dziędziczak spotkał się 25-go stycznia w Tokio z wiceministrem spraw zagranicznych Nakane Kazuyukim. Podczas spotkania omówione zostały kwestie współpracy polsko-japońskiej w ramach przypadającej w 2019 r. setnej rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych pomiędzy Polską i Japonią. Wiceminister spotkał się z uczestnikami Konkursu Krasomówczego Języka Polskiego oraz odwiedził dom opieki społecznej Fukudenkai w Tokio, w którym w latach 20. XX wieku znalazło schronienie kilkaset sierot po polskich zesłańcach na Syberię. Następnie wiceminister udał się do Nagasaki, gdzie odwiedził Muzeum Bomby Atomowej oraz miejsca pamięci związane ze św. Maksymilianem Kolbe i Bratem Zenonem Żebrowskim. Pan Dziędziczak wziął także udział w wydarzeniu PLL LOT z okazji drugiej rocznicy uruchomienia bezpośredniego połączenia lotniczego na trasie Warszawa-Tokio.

III. SYTUACJA GOSPODARCZA

10 stycznia: Toyota będzie rozwijać autonomiczne pojazdy elektryczne.

Japoński koncern będzie rozwijał projekt elektrycznych autobusów bez kierowców, które mają przewozić ludzi w ramach organizacji IO 2020 w Tokio. Toyota zaprezentowała prototyp pojazdów podczas pokazu w Las Vegas. Pojazdy będą mogły przewozić 20 osób. Do udziału w projekcie zostało zaproszonych kilka innych zagranicznych firm w tym Amazon i Uber.

14 stycznia: Toshiba spłaciła zadłużenie Westinghouse Electric.

Japoński koncern poinformował o uregulowaniu zadłużenia spółki Westinghouse Electric produkującej reaktory jądrowe, którą Toshiba zakupiła ponosząc przy tym bardzo duże straty. Koszt spłaconego zadłużenia na poczet firmy SANA Corp. wyniósł prawie 1,9 miliarda USD. Dzięki temu Toshiba spłaciła swoje zobowiązania na rzecz sektora energetycznego Stanów Zjednoczonych.

24 stycznia: firma Szimizu przyznaje się do ustawienia przetargów na Maglev.

Główny wykonawca super szybkiego pociągu wykorzystującego technologię magnetyczną przyznał się do ustawiania przetargów z podwykonawcami. Firma miała udostępniać wybranym oferentom informacje o innych ofertach złożonych w przetargach. Dwóch pozostałych głównych wykonawców firmy Kajima i Taisei zaprzeczają zarzutom o uczestniczeniu w procedurze. Japońskie prawo oferuje przedsiębiorcom, którzy dobrowolnie przyznali się do ustawiania przetargów możliwość redukcji kar finansowych nawet o 30%.

25 stycznia: prezes firmy, która miała wybudować nowy japoński superkomputer aresztowany.

Prokuratura podjęła decyzję o aresztowaniu Motoakiego Saito w związku z oskarżeniami o unikanie płacenia podatków. Prezes firmy PEZY Computing został oskarżony o zatajenie przychodów w wysokości 8 milionów USD poprzez przedstawianie fikcyjnych kosztów za usługi outsourcingowe. Sprawą zainteresowały się japońskie partie opozycyjne, które wskazują napowięzania firmy z koalicją rządzącą. Firma PEZY korzystała z subsydiów rządowych o łącznej wartości 90 milionów USD.

29 stycznia: rekordowa kradzież kryptowalut i zmianu w japońskich regulacjach.

W ostatnich miesiącach w wyniku coraz większych wahań kursów Bitcoina, Japonia stała się największym na świecie hubem dla giełd wymiany kryptowalut. Powodem dużego zainteresowania zagranicznych inwestorów były niezwykle łagodne regulacje tego sektora w tym kraju. Dopiero od kwietnia 2017 r. rząd Japonii wprowadził obowiązek oficjalnej rejestracji giełd kryptowalut. Oskarżenia

zagranicznych instytucji o zbyt słabą kontrolę tego sektora nabrały nowego znaczenia po tym jak hakerzy ukradli z "gorącego portfela" platformy Coincheck waluty o wartości 534 milionów USD. W wyniku kradzieży firma Coincheck musiała zawiesić handel wszystkimi kryptowalutami poza bitcoinem. Japońska Agencja Usług Finansowych nakazała firmie nawiązanie pełnej współpracy z organami rządowymi oraz wprowadzenie ulepszeń w systemie ochrony danych. Firma poinformowała, że zwróci całość skradzionych funduszy.

KOMENTARZ

1. Najciekawszym z perspektywy europejskiej wydarzeniem minionego miesiąca była pięciodniowa wizyta japońskiego premiera w państwach bałtyckich i na Bałkanach, która niemalże zakończyła się skandalem dyplomatycznym w wykonaniu rumuńskich partnerów. Oficjalnym celem wizyty w Europie było przygotowanie gruntu pod współpracę gospodarczą w ramach partnerstwa gospodarczego podpisano pomiędzy Japonią a UE. Bardzo dużo miejsca poświęcono jednak kwestii izolowania Korei Północnej na arenie międzynarodowej oraz współpracy w obszarze bezpieczeństwa. Co ciekawe podobnie jak w roku 2007, również obecnie jako podstawę ideologiczną rozwijania współpracy z mniejszymi partnerami europejski premier Abe wymieniał potrzebę promowania "uniwersalnych wartości". Wypowiedzi polityków państw bałtyckich w wyraźny sposób odpowiadają na retorykę japońskiego przywódcy. W niemal każdym przemówieniu można znaleźć odwołania do wspólnych wartości takich jak demokracja i poszanowanie prawa.

2. Ponownie warto zwrócić uwagę na podobieństwa polityki zagranicznej obecnej administracji Abe do pomysłów promowanych podczas jego pierwszej kadencji takich jak: "Łuk wolności i dobrobytu" oraz "dyplomacja oparta na uniwersalnych wartościach". Przez wielu zagranicznych komentatorów wizyta na Bałkanach, a w szczególności w Serbii jest traktowana wyłącznie jako próba przeciwdziałania rosnącym wpływom ChRL (polecamy lekturę artykułu Liubomira K. Topaloffa, który można znaleźć pod [tym adresem](#)). Aktywność i wypowiedzi polityków wysokiego szczebla, chociażby grudniowa propozycja zakupienia samolotu na potrzeby MSZ w celu konkurowania z zasięgiem dyplomatycznym Pekinu wyraźnie pokazują, że znalezienie odpowiedzi na rosnącą pozycję Chin w skali regionalnej i globalnej jest priorytetem polityki zagranicznej Tokio. Nie można jednak zapominać o tym, że koncepcja zwiększenia zasięgu dyplomatycznego w regionie EŚW i Bałkanów pod hasłem "Łuk Wolności i Dobrobytu" podczas pierwszej kadencji Abe Shinzō była nakierowana głównie na Rosję. Zdaniem jej architekta, Kanehary Nobukatsu rozwinięcie aktywności dyplomatycznej w regionie znajdu-

jącym się w strefie żywotnych interesów rosyjskich, miało zapewnić Japonii dodatkowe argumenty podczas negocjacji dotyczących podpisania traktatu pokojowego i statusu Kuryli Południowych. Już wtedy jednak, strategia ta została odebrana jako próba dyplomatycznego "otoczenia Chin". Sam Yachi Shōtarō, który był jednym z głównych promotorów "Łuku" w latach 2007-2008 i który do dzisiaj jest jednym z najważniejszych doradców premiera Abe ds. strategii międzynarodowej przyznał, że pomimo porzucenia nazwy znaczna część założeń koncepcji "Łuku Wolności" znalazła swoje miejsce w polityce zagranicznej rządu Abe 2.0. W wywiadzie z roku 2013. Yachi podkreślał jednak, że władze w Tokio zdają sobie sprawę z tego, że nie są w stanie kontrolować procesu umacniania wpływów dyplomatycznych Pekinu. Alternatywą może być zaproszenie Chin do współpracy w ramach inicjatyw globalnych, jednakże problemy w relacjach dwustronnych do tej pory to uniemożliwiały. Strategia promowania współpracy opartej na "uniwersalnych wartościach" takich jak: pokój, demokracja czy poszanowanie prawa i porządku międzynarodowego jest wyraźną próbą stworzenia alternatywy dla chińskiej aktywności regionalnej i globalnej. Platforma jest również bardzo przydatna w procesie pozyskiwania poparcia dla izolacji Korei Północnej. Polityka rozszerzania zasięgu dyplomatycznego Japonii w państwach bałtyckich i na Bałkanach może wspierać również inne kierunki dyplomatyczne.

3. Pomimo zaproponowania pakietu inwestycji dla państw Bałkańskich oraz propozycji utworzenia formatu współpracy z "Zachodnimi Bałkanami" nie wygląda na to, że Japonia będzie w stanie podważyć pozycję Chin w tym regionie. Najprawdopodobniej japońscy politycy zdają sobie z tego sprawę. Jeżeli przyżjemy się wyraźnym sygnałom ocieplenia w relacjach pomiędzy Japonią a Chinami, a przede wszystkim wypowiedziom ministra spraw zagranicznych i premiera o możliwości współpracy Japonii w ramach inicjatywy pasa i szlaku, zwiększenie japońskiej obecności na Bałkanach można potraktować jako próbę monitorowania rozwoju chińskiej inicjatywy w regionie. Możliwe też, że japońscy inwestorzy będą w stanie zaproponować alternatywę dla chińskich projektów realizowanych w ramach OBOR w sytuacjach pogorszenia relacji Pekinu z Unią Europejską lub innych problemów związanych z realizacją współpracy.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

